

**ДОРНОД АЙМГИЙН ХЭРЛЭН СУМЫН ЕБ-ЫН ХАН-УУЛ СУРГУУЛИЙН
11 ДҮГЭЭР АНГИЙН ГАЗАРЗҮЙ ХИЧЭЭЛИЙН АНГИ ДЭВШИХ ШАЛГАЛТЫН ДААЛГАВАР**

Хугацаа: 60 минут

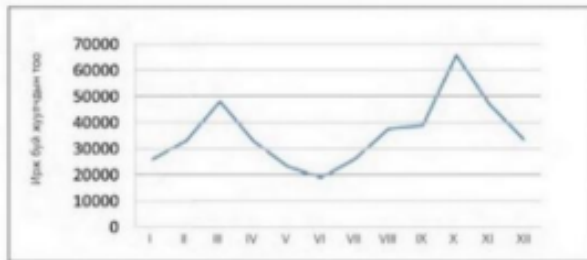
“А” хувилбар

Нийт 65 оноо

Сурагчийн нэр ..... Анги .....

СОНГОХ ДААЛГАВАР:

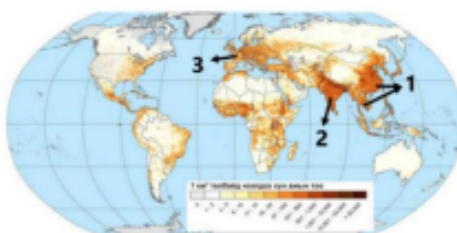
1. График, диаграммын аль төрлийг ашиглан зурагласан байна вэ? /1 оноо/

Зураг 3.30. Балба улсад зорчих жуулчдын тооны өөрчлөлт (сараар)

- A. Баганан диаграмм
B. Тойргон диаграмм
C. Шугаман график
D. Пиктограф

2. Газарзүйн зурагт үнэмлэхүй тоо хэмжээтэй үзүүлэлтийг илэрхийлэхэд зураглалын дараах аргуудаас аль нь илүү тохиромжтой вэ? /1 оноо/
A. Картограмм арга B. Цэгийн арга C. Картодиаграмм арга D. Тэмдгийн арга
3. Хөгжингүй орнуудын аж ахуйн онцлог аль нь вэ? /1 оноо/
A. Аж үйлдвэрт олборлох үйлдвэр давуу хөгжсөн
B. Цөөн нэр төрлийн бүтээгдэхүүнээр төрөлжсөн цөөн салбарт өрөөсгөл аж ахуйтай
C. Хөдөө аж ахуйд газар тариалан давуу хөгжсөн
D. Аж үйлдвэрт нь боловсруулах үйлдвэр түлхүү хөгжсөн
4. Өгөгдсөн мэдээллийг уншаад, тохирох утгыг сонгоорой. /1 оноо/
.. Амьдрахад хамгийн тааламжтай улсаар Норвеги улс дахин нэрлэгдлээ. 5 сая гаруй хүн амтай, газрын тосны экспортоос ихээхэн орлого олдог, нийгмийн үйлчилгээ, эрүүл мэндийн салбарын хөгжил, амьдралын чанараараа тэргүүлжээ. (Эх сурвалж. НҮБ-ын тайлан, 2006)
A. Ногоон хувьсгал B. Хөгжиж буй улс C. Аж үйлдвэрийн хувьсгал
D. Хүний хөгжлийн индекс E. Нэг хүнд ногдох ДНБ
5. Хүний хөгжлийн индексийг илэрхийлдэг хэмжигдэхүүнд хамааралтай нь аль вэ?
A. Газар зүйн байрлал, орчин B. Хүн амын дундаж наслалт
C. Нийгэм дэх иргэдийн оролцоо D. Хүн амын тоо, өсөлт, нягтшил
E. Цэвэр усны хангамж, хүртээмж
6. Дараах зурагт 1-ийн тоогоор тэмдэглэсэн хүн амын нягтшил өндөртэй бүс нутгийг нэрлэнэ үү. /1 оноо/

- A. Өмнөд Африк
B. Өмнөд Ази
C. Баруун Европ
D. Зүүн ба Зүүн Өмнөд Ази
E. Төв Америк

7. Дэлхийн эдийн засагт гүйцэтгэж буй үүрэг, ач холбогдол өндөртэй альфа (тэргүүлэх) зэрэглэлд хамаарах хотыг сонгоорой. /1 оноо/
 А. Лондон В. Сидней С. Жакарта D. Афин E. Ханой
8. Хүн амын нөхөн үйлдвэрлэлийн 1-р хэв шинж аль нь вэ?
 А. Төрөлт, нас баралт аль аль нь өндөр
 В. Төрөлт өндөр, нас баралт бага
 С. Төрөлт, нас баралтын аль аль нь бага
 D. Төрөлт бага, нас баралт өндөр
9. Газар тариалан эрхлэхэд шаардлагатай байгалийн хүчин зүйл аль нь вэ? (1 оноо)
 А. Ажиллах хүч В. Техник технологи
 С. Усжуулах технологи D. Зах зээлийн нөлөө E. Хөрсний үржил шим
10. Эрчимжүүлсэн хөдөө аж ахуйн онцлог аль нь вэ? (1 оноо)
 А. Их хэмжээний газар нутаг шаардагдахгүй
 В. Усжуулалтын систем шаардагдахгүй.
 С. Нэгжээс гарах ашиг шим бага
 D. Хөрөнгө их зарцуулж бага ашиг өгдөг
 E. Уламжлалт, гар ажиллагааны багаж хэрэгсэлтэй
11. Харилцаа холбооны чиглэлээр ажилладаг компаниудыг үйл ажиллагааны чиглэлтэй нь зөв харгалзуулна уу. /1 оноо/

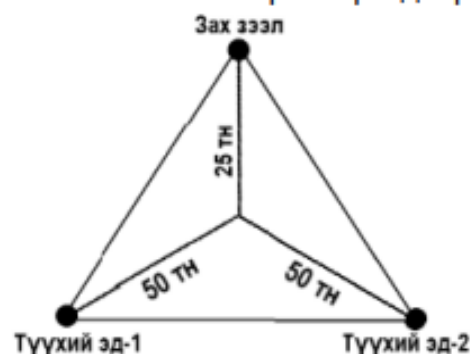
№	Компаний нэр		Үйл ажиллагааны чиглэл
1	GOOGLE	a	Мэдээллийн технологи
2	FACEBOOK	b	Хайлт
3	APPLE	c	Харилцаа холбоо
4	IBM	d	Гар утас

A. 1b, 2c, 3d, 4a

B. 1c, 2d, 3b, 4a

C. 1d, 2a, 3a, 4b

12. Анхдагч үйлдвэрийн салбарт аль нь орох вэ? (1 оноо)
 А. Машин оношлогоо В. Ойн аж ахуй С. График дизайн
 D. Эрүүл мэндийн үйлчилгээ E. Харилцаа холбоо
13. Эрдэнэтийн 1 тн зэсийн хүдрийн 23-25% нь зэсийн агуулгатай байдаг. Зургийг ажиглаж олборлох үйлдвэрийг хаана байршуулах нь ашигтай болохыг сонгоорой. /1 оноо/

- A. Түүхий эдтэй ойр байршуулах
 B. Зах зээлтэй ойр байршуулах
 C. Дэд бүтэц сайтай газар байршуулах
 D. Ажиллах хүчний нөөцөө түшиглэх
 E. Байгалийн нөхцөлийг харгалзах

14. Улаанбаатар хотыг баруун аймагтай холбосон Хангайн нурууны өврөөр явдаг замд дайрах хотуудыг зөв дараалуулсан хариуг олно уу? (1 оноо)
 А. Улаанбаатар-Арвайхээр-Баянхонгор, Алтай- Ховд-Өлгий
 В. Улаанбаатар-Цэцэрлэг-Тосонцэнгэл-Баянхонгор
 С. Улаанбаатар-Булган-Мөрөн-Улаангом
 D. Улаанбаатар-Цэцэрлэг-Улаангом-Өлгий
 E. Улаанбаатар-Булган-Тосонцэнгэл, Ховд

15. Хөгжингүй орнуудад хамаарах 3 үзүүлэлтийг сонгоорой. /2 оноо/

1. Хүн амын нөхөн үржихүйн I хэв шинжтэй.
2. Аж үйлдвэрийн боловсруулах үйлдвэр түлхүү хөгжсөн.
3. Аж үйлдвэрт олборлох үйлдвэрлэл давуу хөгжсөн.
4. Хөдөө аж ахуй нь эрчимжсэн, ашиг өндөр
5. Хөдөө аж ахуй нь эрчимжээгүй
6. Зах зээлийн өрсөлдөөн бага

A. 1, 2, 4   B. 1, 3, 6   C. 1, 5, 6   D. 2, 4, 5   E. 2, 4, 6

16. Намиб улсын хүн амын дундаж наслалт ДОХ-ын өвчлөл гарахаас өмнө 69 байсан бол өвчлөлийн дараагаар 2015 онд 34 болж буурчээ. Хэдэн хувиар буурсныг тооцоолоорой. /2 оноо/

A. 35.0%   B. 20.2%   C. 23.4%   D. 49.2%   E. 51.5%

17. Хүн амын суваргуудаас 1 дугаартай зурагт тохирох дүгнэлтийг сонгоорой. /2 оноо/

- A. Төрөлт өндөр, бүх насны бүлэгт нас баралт их, дундаж наслалт богино байна.
- B. Төрөлт өндөр, нас баралт буурах тул дунд насныхан их, дундаж наслалт аажим уртасна.
- C. Төрөлт буурч, нас баралт багасна. Дундаж наслалт уртсаж, ахмад насныхны эзлэх хувь нэмэгдэнэ.
- D. Төрөлт буурч зогсонги болно. Нас баралт багасан дундаж наслалт уртсаж өндөр настны тоо нэмэгдэнэ.
- E. Төрөлт өндөр, нас баралт ихсэж, дундаж наслалт уртсаж ахмад настны эзлэх хувь өндөр байна.

18. Цагаан арьстан ба хар арьстаны дундаас гарсан холимог арьстаныг сонгоно уу? /2 оноо/

A. Мулат   B. Метис   C. Аброген   D. Самбо

19. Аль нь Лалын шашны урсгал вэ? /2 оноо/

A. Суннит   B. Синто   C. Махаяана   D. Жүүд

20. Аж үйлдвэрийг байршуулахад нөлөөлөх байгалийн хүчин зүйлийг сонгоно уу.

/1 оноо/

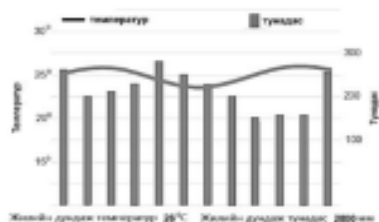
A. Зам тээвэр   B. Зах зээл   C. Түүхий эд   D. Ажиллах хүч   E. Амьдралын чанар

21. Нарны цацрагийн нөлөөгөөр газрын гадарга халахад ууршилт нэмэгдэж агаарт гарсан чийг өтгөрч үүл бүрэлдэнэ. Үүл нарны цацрагийг ямар нэг хэмжээгээр саатуулж хэт халахаас хамгаалдаг нь газар зүйн бүрхэвчийн ямар шинж чанарыг илэрхийлж байна вэ? /1 оноо/

- A. Өөрийгөө зохицуулах шинж
- B. Тасралтгүй нэгдмэл байх шинж
- C. Мөчлөг ба хэмнэлтийн шинж
- D. Бүс бүслүүрлэг шинж
- E. Эргэлтэнд байх шинж

22. Температур болон тунадасны харьцааг ажиглан уур амьсгалын ямар бүс болохыг тодорхойлоорой.

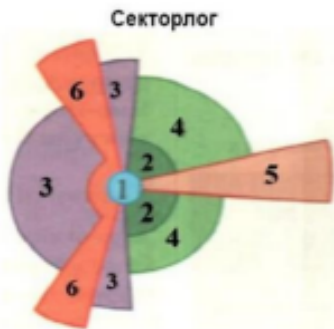
/1 оноо/

- A. Тропикийн бүс
- B. Туйлын бүс
- C. Экваторын бүс
- D. Хээрийн бүс
- E. Цөлийн бүс

23. Иргэн Дорж хөдөөнөөс хот руу ирж сууршихдаа хамаатныхаа хашаанд амьдрахаар төлөвлөжээ. Энэ нь хот төлөвлөлтийн “Бага орлоготой иргэдийн хороолол”-д хамаарах тул секторлог загварын аль тоон утгад тохирох вэ?

/2 оноо/

- A. 1
- B. 5
- C. 2
- D. 3
- E. 6

24. Тоон үзүүлэлтийг ашиглан орхигдсон бүс нутгийн хүн амын эзлэх хувийг тооцоолно уу.

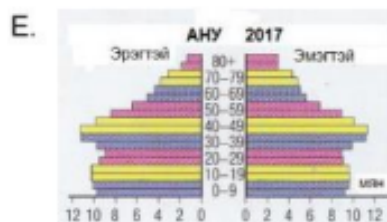
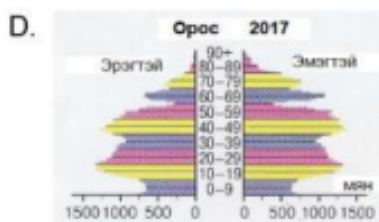
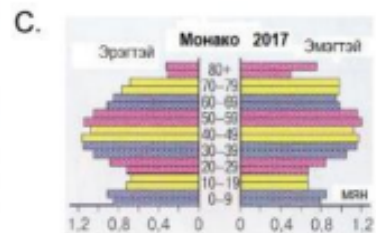
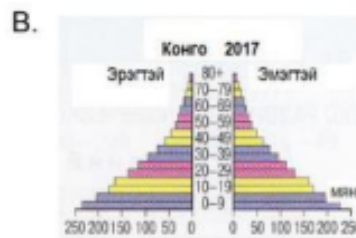
/2 оноо/

- A. 17.2%
- B. 16.2%
- C. 14.2%
- D. 15.2%
- E. 18.2%

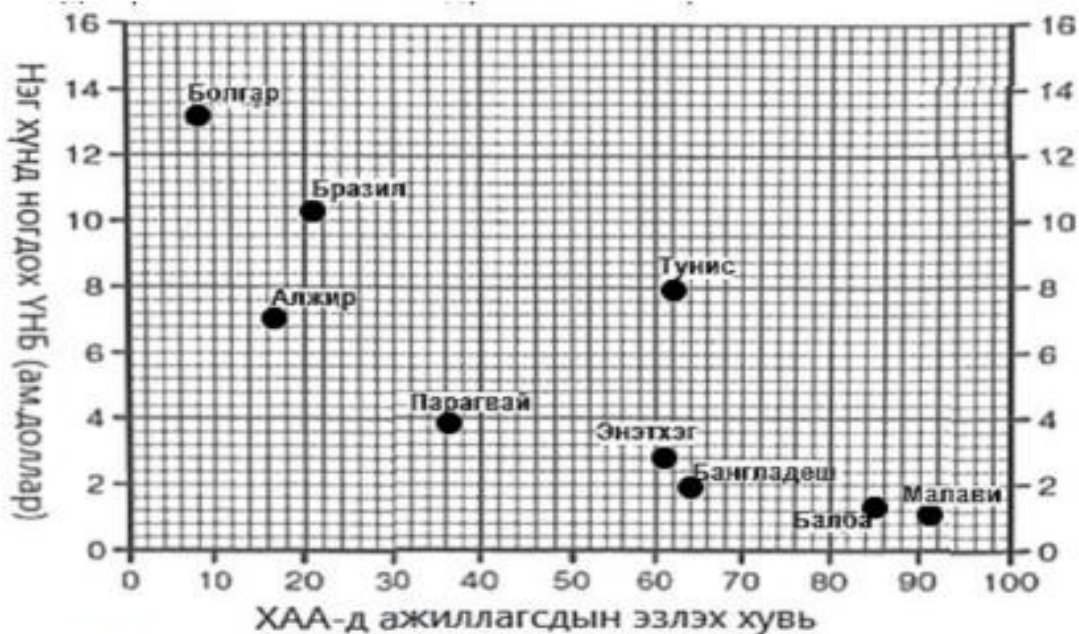
25. Хүн амын ихэнх хувийг 0-30 насны хүн ам эзэлдэг, ирээдүйд хүн ам нь өсөх чиг хандлагатай, хүйсийн тэнцвэрт байдлаа хадгалсан улсыг сонгоно уу.

/2 оноо/

26. Дараах зурагт ХАА-н /Хөдөө аж ахуй/ салбарт ажиллагсдын эзлэх хувь ба нэг хүнд ногдох ҮНБ-ний /Үндэсний нийт бүтээгдэхүүн/ хамаарлыг цэгэн тархалтат диаграммаар дүрсэлжээ. Диаграммыг ажиглаж зөв дүгнэлтийг олоорой.

/2 оноо/

- A. Нэг хүнд ногдох ҮНБ бага байх тутам ХАА-н салбарт ажиллагсдын эзлэх хувь өндөр байна.
 B. Нэг хүнд ногдох ҮНБ нэмэгдэх тутам ХАА-н салбарт ажиллагсдын эзлэх хувь аажим нэмэгдэж байна.
 C. Нэг хүнд ногдох ҮНБ бага байх тутам ХАА-н салбарт ажиллагсдын эзлэх хувь бага байна.
 D. Нэг хүнд ногдох ҮНБ нэмэгдэх тутам ХАА-н салбарт ажиллагсдын эзлэх хувь өндөр байна.
 E. Нэг хүнд ногдох ҮНБ бага байх тутам ХАА-н салбарт ажиллагсдын эзлэх хувь 0-тэй ойр байна.

27. Суэцийн сувгаар холбогдсон усан замыг сонгоно уу.

/2 оноо/

- A. Газар Дундын тэнгис, Улаан тэнгисийг холбосон усан зам
 B. Номхон далай, Атлантын далай хоёрыг холбосон усан зам
 C. Газар Дундын тэнгис, Атлантын далайг холбосон усан зам
 D. Балтийн тэнгис, Хойд мөсөн далайг холбосон усан зам
 E. Энэтхэгийн далай, Номхон далайг холбосон усан зам

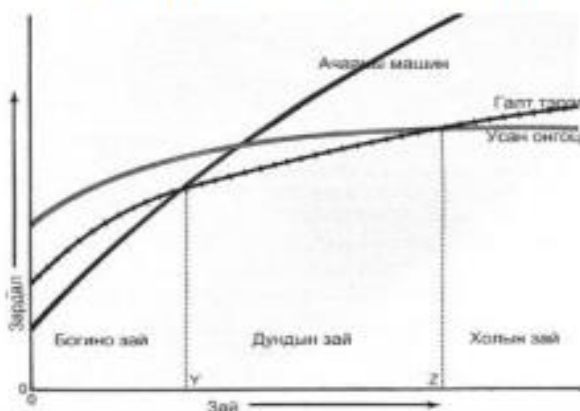
28. Аялал жуулчлалын үзмэрийг байгалийн ба хүний гараар бүтээгдсэн гэж 2 ангилдаг. Монгол орны аялал жуулчлалын байгалийн үзмэрүүдээс зөв нэрлэснийг сонгоорой.

- A. Хөвсгөл нуур, Халх гол, Улаан цутгалан
 B. Эрдэнэ зуу хийд, Сүүн гол, Чингис хаан музей
 C. Төвхөн хийд, Монгол наадам, Увс нуур
 D. Хархираа уул, Ёлын ам, Хар бухын балгас
 E. Цагаан суварга, Балдан бэрээвэн хийд, Өгий нуур

/2 оноо/

29. Аливаа ачааг тээвэрлэх зайнаас хамаарч усан, авто, төмөр замын зардал хэрхэн өөрчлөгдөх вэ?

(2 оноо)

- A. Холын зайд хамгийн бага өртөгтэй нь усан замын тээвэр
 B. Дундын зайд хамгийн их өртөгтэй нь усан замын тээвэр

- C. Холын зайд хамгийн бага өртөгтэй нь төмөр замын тээвэр
- D. Богино зайд хамгийн бага өртөгтэй нь усан замын тээвэр
- E. Холын зайд хамгийн бага өртөгтэй нь авто замын тээвэр

30. Органик фермийн тариалангийн талбайн хэмжээгээр тэргүүлэгч Америк тивийн орнуудыг сонгоно уу. /1 оноо/

- A. Канад, Перу
- B. Уругвай, Бразил
- C. Аргентин, АНУ
- D. АНУ, Боливи
- E. Аргентин, Чили

31. Улаанбаатар хотоос Алтай хот руу 48 зорчигч бүхий автобус хөдөлсөн бөгөөд замын нийт урт 1050 км бол зорчигч эргэлтийг олно уу? ($Z=H \cdot S$) (2 оноо)

- A. 5400 хүн.км
- B. 5040 хүн.км
- C. 54 000 хүн.км
- D. 1098 хүн.км
- E. 50 400 хүн.км

32. Хүлэмжийн хийг бууруулах арга замыг тодорхойлсон 3 зөв хариултыг сонгоно уу.

1. Ойн талбайн эзлэх хувийг нэмэгдүүлэх
2. Цахилгаан эрчим хүчний зохисгүй хэрэглээ
3. Хог хаягдлыг багасгаж дахин боловсруулах
4. Эко барилга, барилгын дулаан хадгалалт
5. Малын тоо толгойг өсгөх
6. Өдөр бүр халуун усанд орох

- A. 2, 3, 4
- B. 1, 2, 6
- C. 1, 3, 4
- D. 2, 5, 6
- E. 3, 5, 6

33. Хүн ам нь ундны усны хомсдолд орсон Африк тивийн улсуудыг олно уу. /2 оноо/

- A. Мозамбик, Колумб, Египет
- B. Сомали, Чад, Нигери
- C. Нигер, Судан, Афганистан
- D. Этиоп, Конго, Албани
- E. Ангол, Кени, Иордан

34. Газар тариалан эрхлэхэд шаардлагатай байгалийн хүчин зүйл аль нь вэ? (1 оноо)

- A. Ажиллах хүч
- B. Техник технологи
- C. Усжуулах технологи
- D. Зах зээлийн нөлөө
- E. Хөрсний үржил шим

35. Монгол Улс Парисын хэлэлцээрийг УИХ-аар хэлэлцэн 2016 онд соёрхон баталсан. Хүлэмжийн хийн ялгаруулалтаа бууруулахад хувь нэмрээ оруулах зорилгоор хийж буй үндсэн үйл ажиллагааг сонгоно уу. /2 оноо/

- A. Бэлчээрийн даацыг нэмэгдүүлэх
- B. Ойн санг багасгах
- C. Ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх
- D. Нүүрсхүчлийн хийг ихэсгэх
- E. Гадаргын усыг бохирдуулах

36. Өгөгдлийг уншаад ямар үзэгдлийн тухай мэдээлэл болохыг тодорхойлоорой.

/1 оноо/

Сингапур улсад 1972- 2014 оны хооронд жилийн дундаж температур 26.6° - ээс 27.7°C болж өссөн бөгөөд 1972 оноос хойш халуун өдөр, шөнийн тоо нэмэгджээ. 1980 онд хур тунадасны жилийн нийлбэр 2192 мм байсан бол 2014 онд 2727 мм болж ихэссэн аж. Сингапурын хоолойн далайн дундаж түвшин 1975 - 2009 оны хооронд жилд 1.2 - 1.7 мм- ээр нэмэгджээ.

- A. Цаг агаарын өөрчлөлт
- B. Уур амьсгалын өөрчлөлт
- C. Геологийн өөрчлөлт
- D. Геоморфологийн өөрчлөлт
- E. Рельефийн өөрчлөлт

2-Р ХЭСЭГ ЗАДГАЙ ДААЛГАВАР

2.1 Хүний хөгжлийн индексээр тэргүүлэгч 3 улсыг нэрлэж бич.

Хүний хөгжлийн индексийн категорийг тусгасан дэлхийн газрын зураг (2018 оны өгөгдөл, 2019 онд нийтэлсэн.)

1..... 2..... 3.....

2.2. Хүснэгтэд зарим бүс нутгууд, тэдгээрийн нийт хүн ам, хотын хүн, хотын ядуусын тоог үзүүлэв. (Аравны нарийвчлалаар тооцоорой).

Зарим бүс нутаг	Нийт хүн ам (сая)	Хотын хүн ам (сая)	Хотын ядуусын тоо (мянга)
Европ	726	534	33062
Хойд Африк	146	76	21355
Саб- Сахарын Африк	667	231	166208
Латин Америк ба Карибын тэнгисийн орнууд	527	399	127567
Зүүн Ази	1364	533	193824
Зүүн өмнөд Ази	530	203	56781

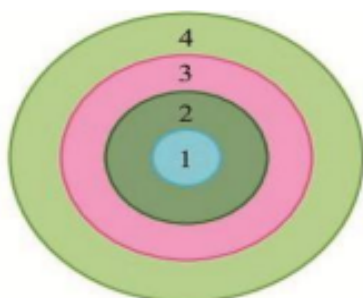
a. Хойд Африкийн бүс дэх хотын хүн амын эзлэх хувийг тооцоолоорой. [ab.c] /1.5 оноо/

b. Хойд Африкийн бүсийн хотын нийт хүн амд ядуусын эзлэх хувийг тооцоолоорой. [de.f] /1.5 оноо/

2.3. Үндэстэн дамнасан корпорациудыг төрөлжилттэй нь зөв харгалзуулна уу.
/Зөв үүссэн харгалзаа бүр 0.5 оноотой/

ҮДК		Төрөлжилт	
a	GAP (гайп)	1	Гоо сайхны бүтээгдэхүүн
b	Ford (форд)	2	Ундаа
c	Burger king (бургеркинг)	3	Мэдээллийн технологи
d	L'Oreal (лорезл)	4	Хувцас
e	IBM (ай би эм)	5	Машин
f	Panasonic (панасоник)	6	Түргэн хоол
		7	Электрон бараа

2.4 . Энэ нь хот байгуулалтын ямар хэлбэр вэ. 1.2.3.4 тоонуудаар юуг илэрхийлж байгааг бичнэ үү. \4 оноо\

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

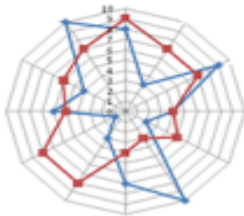
**ДОРНОД АЙМГИЙН ХЭРЛЭН СУМЫН ЕБ-ЫН ХАН-УУЛ СУРГУУЛИЙН
11 ДҮГЭЭР АНГИЙН ГАЗАРЗҮЙ ХИЧЭЭЛИЙН АНГИ ДЭВШИХ ШАЛГАЛТЫН ДААЛГАВАР**

Хугацаа: 60 минут

“Б” хувилбар

Нийт 65 оноо

Сурагчийн нэр ..... Анги .....

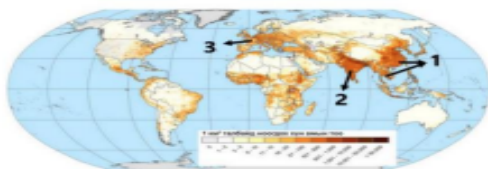

СОНГОХ ДААЛГАВАР:

1. Ямар графикаар дүрсэлсэн бэ? /1оноо/
А. Цацраган

- В. Шугаман
С. Тойргон
D. Баганан

2. Газарзүйн зурагт харьцангуй тоо хэмжээтэй үзүүлэлтийг илэрхийлэхэд зураглалын дараах аргуудаас аль нь илүү тохиромжтой вэ? /1 оноо/
А. Картограммын арга В.Цэгийн арга
С.Картодиаграммын арга D. Тэмдгийн арга
3. Хөгжиж буй орнуудын аж ахуйн онцлог аль нь вэ? /1 оноо/
А. Аж үйлдвэрт олборлох үйлдвэр давуу хөгжсөн
В. Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний 80 хувийг үйлдвэрлэдэг
С. Хөдөө аж ахуй нь эрчимжсэн, ашиг өндөртэй
D. Аж ахуйн олон салбартай
4. Өгөгдсөн мэдээллийг уншаад, тохирох утгыг сонгоорой. /1 оноо/
Индонез улс нь 254.5 сая хүн амтай. Нэг хүнд ногдох ДНБ нь 4700 орчим ам доллар. Энэ нь АНУ-ынхаас бараг 10 дахин бага үзүүлэлт хэдий ч хүн амынх нь хагасаас илүү нь амьдралдаа сэтгэл хангалуун “сайхан” амьдарч байна гэж үздэг ажээ.
А. Аз жаргалын индекс В. Хүний хөгжлийн индекс
С. Ажиллах хүчний бүтэц D. Нэг ажилтны бүтээмжийн хэмжээ
E. Нэг хүнд оногдох дэд бүтцийн хүчин чадал
5. Хүний хөгжлийн индексийг илэрхийлдэг хэмжигдэхүүнд хамааралтай нь аль вэ? /1 оноо/
А. Нийгэм дэх иргэдийн оролцоо
В. Газар зүйн байрлал, орчин
С. Хүн амын тоо, өсөлт, нягтшил
D. Цэвэр усны хангамж, хүртээмж
E. Бичиг үсэгт тайлагдсан байдал
6. Дараах зурагт 2-ын тоогоор тэмдэглэсэн хүн амын нягтшил өндөртэй бүс нутгийг нэрлэнэ үү. /1 оноо/

- А. Өмнөд Африк
В. Зүүн ба Зүүн Өмнөд Ази
С. Баруун Европ
D. Өмнөд Ази
E. Төв Америк

7. Дэлхийн эдийн засагт гүйцэтгэж буй үүрэг, ач холбогдол өндөртэй бета (гол) зэрэглэлд хамаарах хотыг сонгоорой. /1 оноо/
А. Сан-Франциско В.Токио С. Мельбурн
D. Манчестер E. Тегеран
8. Хүн амын нөхөн үйлдвэрлэлийн 2-р хэв шинж аль нь вэ? /1 оноо/
А. Төрөлт, нас баралт аль аль нь өндөр
В. Төрөлт өндөр, нас баралт бага
С. Төрөлт, нас баралтын аль аль нь бага
D. Төрөлт бага, нас баралт өндөр
9. Органик фермийн тариалангийн талбайн хэмжээгээр тэргүүлэгч Европ тивийн орнуудыг сонгоно уу. /1 оноо/

A. Норвеги, Франц

B. Испани, Итали

C. Герман, Албани

D. Итали, Швед

E. Испани, Латви

10. Эрчимжүүлсэн хөдөө аж ахуйн онцлог аль нь вэ? (1 оноо)

A. Их хэмжээний газар нутаг шаардагдахгүй

B. Усжуулалтын систем шаардагдахгүй.

C. Нэгжээс гарах ашиг шим бага

D. Хөрөнгө их зарцуулж бага ашиг өгдөг

E. Уламжлалт, гар ажиллагааны багаж хэрэгсэлтэй

11. Газар тариалан эрхлэхэд шаардлагатай байгалийн хүчин зүйл аль нь вэ? (1 оноо)

A. Ажиллах хүч

B. Хөрсний үржил шим

C. Техник технологи

D. Усжуулах технологи

E. Зах зээлийн нөлөө

12. Харилцаа холбооны чиглэлээр ажилладаг компаниудыг үйл ажиллагааны чиглэлтэй нь зөв харгалзуулна уу. /1 оноо/

№	Компаний нэр		Үйл ажиллагааны чиглэл
1	SAMSUNG	a	Харилцаа холбоо
2	VODAFONE	b	e-худалдаа
3	MICROSOFT	c	Гар утас
4	AMAZON	d	Мэдээллийн технологи

A. 1c, 2a, 3d, 4b

B. 1c, 2b, 3d, 4a

C. 1d, 2b, 3c, 4a

D. 1a, 2b, 3c, 4d

E. 1b, 2c, 3a, 4d

13. Хоёрдогч үйлдвэрийн салбарт аль нь орох вэ? (1 оноо)

A. Боловсролын үйлчилгээ

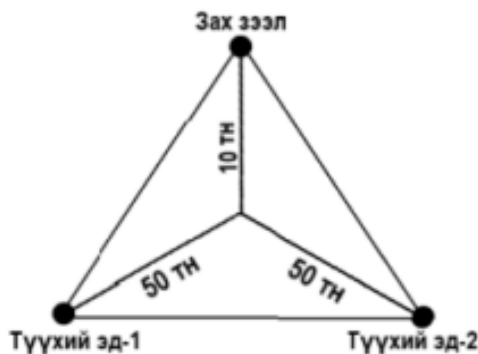
B. Нийтийн үйлчилгээ

C. Загасны аж ахуй

D. Үр тарианы аж ахуй

E. Хар төмөрлөгийн үйлдвэр

14. Их Британи дахь чихрийн нишингэ боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлсэн түүхий эдийн 90% нь алдагдал болдог. Алдагдлыг багасгахын тулд элсэн чихрийн үйлдвэрийг хаана байршуулах нь ашигтай вэ? /1 оноо/

A. Дэд бүтэц сайтай газар байршуулах

B. Зах зээлтэй ойр байршуулах

C. Түүхий эдтэй ойр байршуулах

D. Ажиллах хүчний нөөцөө түшиглэх

E. Байгалийн нөхцөлийг харгалзах

15. Хөгжиж буй орнуудад хамаарах 3 үзүүлэлтийг сонгоорой. /2 оноо/

1. Хүн амын нөхөн үржихүйн II хэв шинжтэй.

2. Тээврийн төрөл олон, замын нягтшил их

3. Аж үйлдвэрт олборлох үйлдвэрлэл давуу хөгжсөн.

4. Зах зээл дээр түлш, түүхий эд гаргадаг.

5. Аж ахуйн олон салбартай.

6. Зах зээлд өрсөлдөх чадвар өндөр

A. 2, 3, 5

B. 1, 5, 6

D. 1, 2, 6

C. 2, 4, 6

E. 1, 3, 4

16. Малави улсын хүн амын дундаж наслалт ДОХ-ын өвчлөл гарахаас өмнө 69 байсан бол өвчлөлийн дараагаар 2015 онд 37 болж буурчээ. Хэдэн хувиар буурсныг тооцоолоорой. /2 оноо/

A. 65.0%

B. 46.4%

C. 32.0%

D. 53.0%

E. 25.5%

17. Хүн амын суваргуудаас 3 дугаартай зурагт тохирох дүгнэлтийг сонгоорой. /2 оноо/

- A. Төрөлт өндөр, нас баралт буурах тул дунд насныхан бага, дундаж наслалт аажим уртасна.
 B. Төрөлт өндөр, бүх насны бүлэгт нас баралт ихтэй, дундаж наслалт богино байна.
 C. Төрөлт буурч зогсонги болно. Нас баралт багасан дундаж наслалт уртсаж өндөр настны эзлэх хувь нэмэгдэнэ.
 D. Төрөлт буурч, нас баралт багасна. Дундаж наслалт багасаж, ахмад насныхны эзлэх хувь буурна.
 E. Төрөлт өндөр, нас баралт ихсэж, дундаж наслалт багасаж, ахмад настны эзлэх хувь өснө.

18. Цагаан арьстан ба шар арьстаны дундаас гарсан холимог арьстаныг сонгоно уу? /2 оноо/

- A. Мулат   B. Самбо   C. Аброген   D. Метис

19. Аль нь Христосын шашны урсгал вэ? /2 оноо/

- A. Суннизм   B. Протестант   C. Махаяан   D. Жүүд

20. Улаанбаатар хотыг баруун аймагтай холбосон Хангайн нурууны араар явдаг замд дайрах хотуудыг зөв дараалуулсан хариуг олно уу? (1 оноо)

- A. Улаанбаатар-Мандалговь-Арвайхээр-Баянхонгор
 B. Улаанбаатар-Арвайхээр-Баянхонгор-Алтай
 C. Улаанбаатар-Чойр-Мандалговь-Алтай
 D. Улаанбаатар-Цэцэрлэг-Тосонцэнгэл-Улиастай
 E. Улаанбаатар-Мандалговь-Даланзадгад-Алтай

21. Аж үйлдвэрийг байршуулахад нөлөөлөх нийгмийн хүчин зүйлийг сонгоно уу. /1 оноо/

- A. Эрчим хүч   B. Түүхий эд   C. Байршил   D. Ажиллах хүч
 E. Гол мөрөн

22. Галт уулын дэлбэрэлтээс агаарт хумхийн тоос ихээр нэмэгдэж тэр нь нарны цацрагийг саатуулж байснаас дэлхийн уур амьсгал хүйтэрч, мөстлөг явагджээ. Энэ нь газар зүйн бүрхэвчийн ямар шинж чанарыг илэрхийлж байна вэ? /1 оноо/

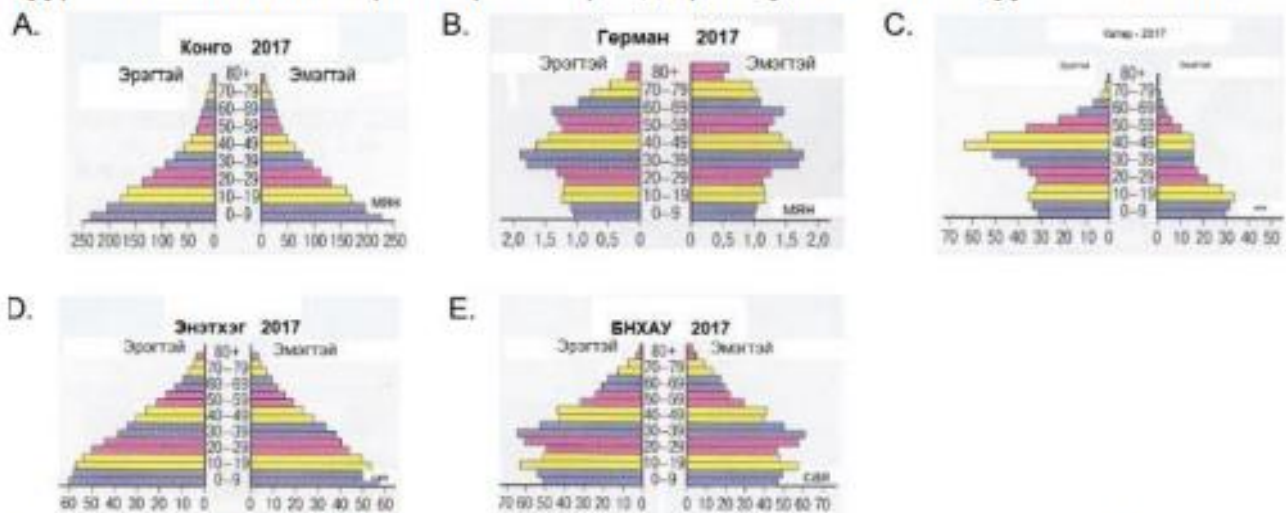
- A. Бүс бүслүүрлэг шинж   B. Өөрийгөө зохицуулах шинж
 C. Мөчлөг ба хэмнэлтийн шинж   D. Тасралтгүй нэгдмэл байх шинж
 E. Эргэлтэнд байх шинж

23. Тоон үзүүлэлтийг ашиглан орхигдсон бүс нутгийн хүн амын эзлэх хувийг тодорхойлно уу. /2 оноо/

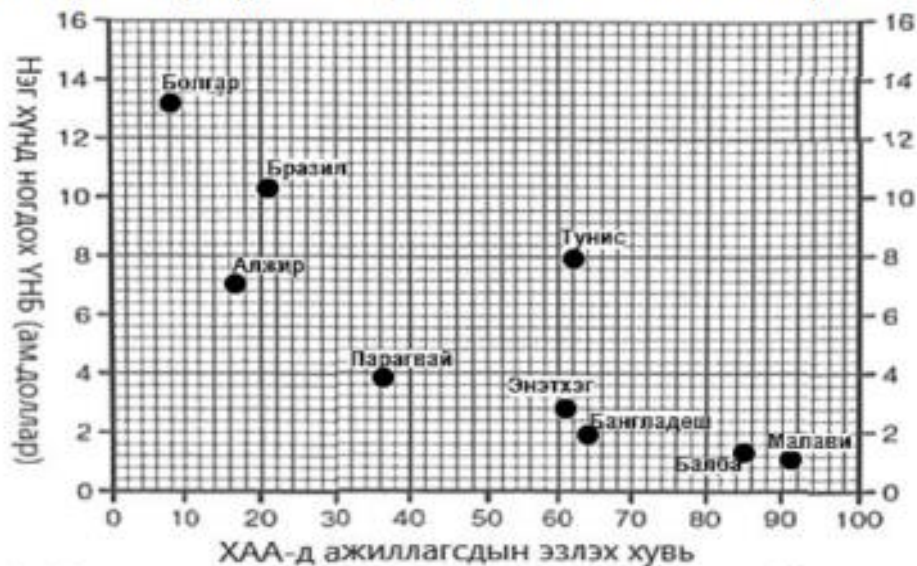

- A. 13.5%
 B. 12.5%
 C. 14.5%
 D. 15.5%
 E. 11.5%

24. Хүн амын ихэнх хувийг 30-60 насныхан эзэлдэг, дундаж наслалт өндөртэй, төрөлт буурснаас шалтгаалж хүн амзүйн хямралд орсон улсыг сонгоно уу. /2 оноо/

25. Дараах зурагт ХАА-н /Хөдөө аж ахуй/ салбарт ажиллагсдын эзлэх хувь ба нэг хүнд ногдох ҮНБ-ний /Үндэсний нийт бүтээгдэхүүн/ хамаарлыг цэгэн тархалтат диаграммаар дүрсэлжээ. Диаграммыг ажиглаж зөв дүгнэлтийг олоорой. /2 оноо/

- A. Нэг хүнд ногдох ҮНБ нэмэгдэх тутам ХАА-н салбарт ажиллагсдын эзлэх хувь багасч байна.
- B. Нэг хүнд ногдох ҮНБ бага байх тутам ХАА-н салбарт ажиллагсдын эзлэх хувь аажим багасч байна.
- C. Нэг хүнд ногдох ҮНБ бага байх тутам ХАА-н салбарт ажиллагсдын эзлэх хувь бага байна.
- D. Нэг хүнд ногдох ҮНБ нэмэгдэх тутам ХАА-н салбарт ажиллагсдын эзлэх хувь өндөр байна.
- E. Нэг хүнд ногдох ҮНБ бага байх тутам ХАА-н салбарт ажиллагсдын эзлэх хувь 0 тэй ойр байна.

26. Панамын сувгаар холбогдсон усан замыг сонгоно уу. /2 оноо/

- A. Балтийн тэнгис, Хойд мөсөн далайг холбосон усан зам
- B. Газар Дундын тэнгис, Улаан тэнгисийг холбосон усан зам
- C. Газар Дундын тэнгис, Атлантын далайг холбосон усан зам
- D. Номхон далай, Атлантын далай хоёрыг холбосон усан зам
- E. Энэтхэгийн далай, Номхон далайг холбосон усан зам

32. Монгол Улс Парисын хэлэлцээрийг УИХ-аар хэлэлцэн 2016 онд соёрхон баталсан. Хүлэмжийн хийн ялгаруулалтыг бууруулахад бидний зүгээс оруулах хувь нэмэрт тохирох хариултыг олно уу.

/ 2 оноо/

- A. Гар утсаараа тоглож, тогтмол цэнэглэх
  - B. Аяга тавгаа угаахдаа усанд тосож угаах
  - C. Зурагтаа залгуураар нь салгаж унтраах
  - D. Бензин хөдөлгүүртэй машин сонгож унах
  - E. Крантаа дутуу хааснаас байнга ус дуслах
33. Хүн ам нь ундны усны хомсдолд орсон Ази тивийн улсуудыг сонгоно уу. /2 оноо/
- A. Афганистан, Камбож, Лаос
  - B. Саудын Араб, Этиоп, Энэтхэг
  - C. Лаос, Перу, Индонез
  - D. Камбож, Филиппин, Мавритан
  - E. Ирак, Румын, Пакистан
34. Одоогийн байдлаар дэлхий дээр 40 гаруй улс оронд 2 тэрбум гаруй хүн ам усны хомсдолд ороод байна. Усны хомсдолд нөлөөлдөг нийгмийн хүчин зүйлийг сонгоно уу. /1 оноо/
- A. Усны эх үүсвэрийн нягтшил
  - B. Улс орны хөгжлийн түвшин
  - C. Чийг тунадасны хэмжээ
  - D. Гадаргын хурдас чулуулгийн шинж чанар
  - E. Гүний хурдас чулуулгийн шинж чанар
35. Өгөгдлийг уншаад ямар үзэгдлийн тухай мэдээлэл болохыг тодорхойлоорой. /2 оноо/

Хойд мөсөн далайн мөсөн бүрхүүлийн талбай 1960 оноос хойш 15 хувиар багассан ба зузаан нь 40 хувиар хорогджээ. Үүний шалтгаан нь сүүлийн 10 жилд Хойд мөсөн далайн усны температур 3⁰C – аар нэмэгдсэн явдал юм. Судлаачдын үзсэнээр Арктикийн цас мөс хайлалтаас болж туйлын зүгээс ирэх далайн хүйтэн урсгал эрчимжих ба энэ нь дулаан урсгалыг саармагжуулж Европт 5⁰C- аар температур буурах тооцоо гарчээ.

- A. Цаг агаарын өөрчлөлт
  - B. Геологийн өөрчлөлт
  - C. Хөрсний доройтол
  - D. Уур амьсгалын өөрчлөлт
  - E. Уул үүсэх хөдөлгөөн
36. Иргэн Бат шинэ байр худалдаж авч, хотын захын хорооллоос хотын төвд нүүж ирэв. Энэ нь хот төлөвлөлтийн “Орон сууцаа сайжруулж буй бүс”-д хамаарах тул олон цөмт загварын аль тоон утгад тохирох вэ? /1 оноо/

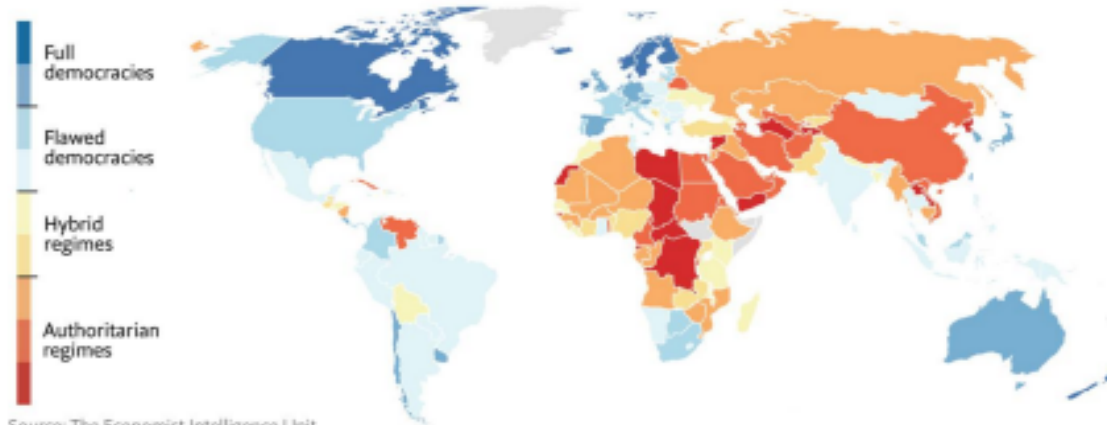
- A. 9
- B. 1
- C. 5
- D. 8
- E. 7

2-Р ХЭСЭГ ЗАДГАЙ ДААЛГАВАР

2.1 Ардчилалын индексээр тэргүүлэгч 3 улсыг нэрлэж бич. /3 оноо/

The Economist Intelligence Unit's 2020 Democracy Index

167 countries scored on a scale of 0 to 10 based on 60 indicators

Source: The Economist Intelligence Unit

1..... 2..... 3.....

2.2. Хүснэгтэд зарим бүс нутгууд, тэдгээрийн нийт хүн ам, хотын хүн, хотын ядуусын тоог үзүүлэв. (Аравны нарийвчлалаар тооцоорой).

Зарим бүс нутаг	Нийт хүн ам (сая)	Хотын хүн ам (сая)	Хотын ядуусын тоо (мянга)
Европ	726	534	33062
Хойд Африк	146	76	21355
Саб- Сахарын Африк	667	231	166208
Латин Америк ба Карибын тэнгисийн орнууд	527	399	127567
Зүүн Ази	1364	533	193824
Зүүн өмнөд Ази	530	203	56781

F. Зүүн Азийн бүс дэх хотын хүн амын эзлэх хувийг тооцоолоорой. [ab.c] /1.5 оноо/

.....

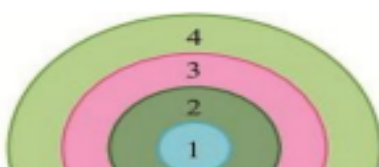
G. Зүүн Азийн бүсийн хотын нийт хүн амд ядуусын эзлэх хувийг тооцоолоорой. [de.f] /1.5 оноо/

.....

2.3. Үндэстэн дамнасан корпорациудыг төрөлжилттэй нь зөв харгалзуулна уу. /Зөв үүссэн харгалзаа бүр 0.5 оноотой/

ҮДК		Төрөлжилт	
a	Adidas (адидас)	1	Ундаа
b	Ikea (икеа)	2	Машин
c	Pepsi (пепси)	3	Сүлжээ дэлгүүр
d	Toyota (тоёота)	4	Спортын хувцас, хэрэглэл
e	KFC (кэй эф си)	5	Гоо сайхны бүтээгдэхүүн
f	Microsoft (майкрософт)	6	Түргэн хоол
		7	Программ хангамж

2.4. Энэ нь хот байгуулалтын ямар хэлбэр вэ. 1.2.3.4 тоонуудаар юуг илэрхийлж байгааг бичнэ үү. \4 оноо\

1.....

2.....

3.....

4.....